

Права людини в Україні

У посібнику розкривається зміст поняття “права людини”, розглядаються класифікація та гарантії конституційних прав людини і громадянина в Україні. Значну увагу приділено характеристиці конституційних економічних прав людини і громадянина, особливостям конституційно-правового регулювання економічних прав на різних етапах становлення державності в Україні.

Розраховано на студентів, слухачів і викладачів юридичних навчальних закладів, учнів спеціалізованих юридичних шкіл, всіх, хто цікавиться правами людини.

УДК 342.7(477)(075.8)

ББК 67(4УКР)я73

Г65

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист № 1.4/18-Г-1018 від 21 червня 2007 р.)

Рецензенти:

О.О. Майданник, професор кафедри теорії держави і права Національного аграрного університету, кандидат юридичних наук;

В.В. Молдован, перший проректор, професор кафедри теорії держави і права Міжгалузевого інституту управління, кандидат юридичних наук

Гончаренко О.М.

Г65 Права людини в Україні : навч. посіб. / О.М. Гончаренко. — К. : Знання, 2008. — 207 с.

ISBN 978-966-346-474-9

У посібнику розкривається зміст поняття “права людини”, розглядаються класифікація та гарантії конституційних прав людини і громадянина в Україні. Значну увагу приділено характеристиці конституційних економічних прав людини і громадянина, особливостям конституційно-правового регулювання економічних прав на різних етапах становлення державності в Україні.

Розраховано на студентів, слухачів і викладачів юридичних навчальних закладів, учнів спеціалізованих юридичних шкіл, всіх, хто цікавиться правами людини.

УДК 342.7(477)(075.8)

ББК 67(4УКР)я73

© О.М. Гончаренко, 2008

© Видавництво “Знання”, 2008

ISBN 978-966-346-474-9

ЗМІСТ

Передмова	5
Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ	7
1.1. Поняття та ознаки прав людини і громадянина в Україні	7
1.2. Система конституційних прав людини і громадянина в Україні	22
1.3. Місце економічних прав у конституційній системі прав та свобод людини і громадянина в Україні	27
Розділ 2. ГАРАНТІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ....	37
2.1. Поняття конституційно-правових гарантій... ..	37
2.2. Нормативно-правові гарантії економічних прав людини і громадянина в Україні	42
2.3. Організаційно-правові гарантії економічних прав людини і громадянина в Україні	68

2.4. Міжнародно-правові гарантії прав людини і громадянина в Україні	82
Розділ 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КОНСТИТУЦІЙНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ.....	102
3.1. Поняття та система економічних прав людини і громадянина	102
3.2. Загальна характеристика основних етапів становлення і розвитку економічних прав людини і громадянина в конституціях і конституційних актах України.....	112
3.3. Економічні права людини і громадянина в період Національної революції в Україні (1917—1921 рр.).....	126
3.4. Економічні права людини і громадянина в радянський період (1919—1991 рр.)	135
3.5. Економічні права людини і громадянина в суверенній Україні (1991—2007 рр.).....	144
Розділ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	154
4.1. Конституційно-законодавче регулювання права приватної власності людини і громадянина в Україні та проблеми його вдосконалення.....	154
4.2. Проблеми конституційно-правового регулювання права на підприємницьку діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку.....	171
4.3. Розвиток і вдосконалення конституційно-правового регулювання права користування об'єктами публічної власності	183
Використана література	201
Додатки.....	205

ПЕРЕДМОВА

Проблеми, пов'язані зі здійсненням прав людини і громадянина в Україні, потребують систематичного дослідження та вдосконалення, що зумовлено постійними змінами в суспільно-політичному житті. У чинній Конституції закріплено систему основних прав і свобод людини виходячи з того, що права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави та всіх її органів як один із головних її обов'язків.

Хоча в Україні права і свободи людини та громадянина конституційно врегульовані, але таке регулювання не можна вважати досконалим: деякі положення не враховані взагалі або мають суто декларативний характер. Практика застосування певних норм фактично тільки починає формуватися.

Функціонування таких інститутів, як Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Конституційний Суд України, визнання юрисдикції Європейського суду з прав людини, імплементація норм міжнародного права, процес адаптації законодавства Європейського Союзу до

[Перейти на сайт →](#)